

Pushkin Aleksandr Sergeevich

Patarouva

Aleksandr Sergeevich Pushkin

Patarouva

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=23167459

Patarouva:

Содержание

I	4
II	9
Конец ознакомительного фрагмента.	15

Pushkin Aleksandr Sergeevich

Patarouva

I

Patarouva merkitsee salaista pahansuontoa.

Uusi ennustuskirja.

Kerran lyötiin korttia hevoskaartilaisen Narumovin luona. Pitkä talviyö kului huomaamatta; kävimme illalliselle viidettä käydessä aamulla. Ne, jotka olivat voittaneet, söivät hyvällä ruokahalulla; muut istuivat hajamielisinä tyhjiin syömäneuvojensa ääressä. Mutta kun samppanja ilmestyi, niin puhelu vilkastui, ja kaikki ottivat siihen osaa.

"Miten sinun on käynyt, Surin?" kysyi isäntä.

– Hävisin, kuten tavallisesti. Tunnustaa täytyy, ett'ei ole minulla onnea: pelaan mirandolina, en koskaan kiihastu, ei mikään saata minua hämille, ja kuitenkin yhä hävitän!

"Ja kertaakaan et ole tullut houkutelluksi? Kertaakaan et ole pannut ruteelle. Lujuutesi minua ihmetyttää."

– Entä Herman! sanoi yksi vieraista, osottaen nuorta insinööriä; hän ei ole ikäpäivinänsä ottanut kortteja käsiinsä, ei ikänänsä ole tehnyt yhtäkään parolia, vaan viiteen asti istuu hän kanssamme katsellen peliämme.

"Peli huvittaa minua kovin", sanoi Herman; "mutta minä en

voi uhrata välttämätöntä, toivossa voittaa liikoja."

– Herman on saksalainen: hän on säästeliäs – siinä kaikki! huomautti Tomski. Mutta jos kuka on minulle käsittämätön, niin se on isoäitini, kreivitär Anna Fedorovna.

"Kuinka? Mitä?" huudahtivat vieraat.

– En voi käsittää, jatkoi Tomski, miten hän voi olla punkteeraamatta.

"Mitäs ihmeteltävää siinä on", sanoi Narumov, "että kahdeksankymmenen vanha isoäiti ei punkteeraa."

– Siis ette hänestä mitään tiedä?

"Emme mitään, todellakin!"

– O, siis kuulkaa! Sanottava on, että isoäitini noin kuusikymmentä vuotta sitte kävi Parisissa ja oli siellä suuressa muodissa. Ihmiset juoksivat hänen jäljestään nähdäkseen moscovite'a: Richelieu armasteli häntä, ja isoäiti vakuuttaa, että hän oli vähällä ampua itsensä hänen kovuutensa tähden. Siihen aikaan naiset pelasivat faraota. Hovissa hävitti hän samoin Orleans'in herttualle jonkun hyvin suuren summan. Kotia tultuaan isoäiti, irroittaen musfia kasvoistaan ja riisuen pönkkähameitaan, ilmoitti isoisälle häviön ja käski maksamaan. Isoisä vainaja, minkä verran muistan, oli isoäidin hovimestarin sukua. Hän pelkäsi isoäitiä kuin tulta; vaan kuultuaan moisen hirveän häviön, hän joutui raivoon, toi helmilaudan, näytti hänelle että he puolessa vuodessa olivat kuluttaneet puolen miljoonaa, että lähellä Parisia heillä ei ole Moskovan läheistä tahi saratovilaista taloa, ja suorastaan kieltäytyi maksamasta. Isoäiti

antoi hänelle korvapuustin ja pani yksin maata, epasuosionsa merkiksi. Seuraavana päivänä hän kutsutti miehensä, luullen kotirangaistuksen häneen vaikuttaneen, vaan löysi hänen järkähtämättömänä. Ensi kerran elämässään kävi hän hänen kanssaan keskusteluun ja selitykseen; hän luuli taivuttavansa hänen, ystävällisesti näyttäen että velka ja velka on eri asia, ja että on eroitus prinssin ja vaunujentekijän välillä. Vielä mitä! isoisä pani vastaan. Ei, ja siinä kaikki! Isoäiti ei tietänyt mitä tehdä. Hänen kanssaan oli läheltä tuttu muudan merkillinen mies. Olettehan kuulleet kreivi Saint-Germain'ista, josta niin paljon kummallista kerrotaan. Tiedätte että hän oli olevinaan ikuinen juutalainen, elinnesteen ja filosofikiven keksijä ynnä muuta. Häntä naurettiin, kuin veijaria, ja Kasanova muistelmissaan sanoo hänen olleen vakoojan; muutoin Saint-Germain'illa, huolimatta hänen salaperäisyydestään, oli kunnioitettava ulkomuoto ja seurassa oli hän herttainen mies. Isoäiti vieläkin rakastaa häntä kuin hullu ja suuttuu, jos hänestä puhutaan halveksivasti. Isoäiti tiesi, että Saint-Germainin käytettävänä oli suuria summia. Hän päätti turvautua häneen, kirjoitti hänelle lipun ja pyysi luokseen viipymättä. Vanha omituinen tulikin oitis ja tapasi hänen hirveässä murheessa. Isoäiti kuvasi hänelle mitä mustimmilla väreillä miehensä julmuuden ja sanoi vihdoin luottavansa kokonaan hänen ystävyyteensä ja herttaisuuteensa. Saint-Germain kävi mieltäväiseksi. "Minä voin palvella teitä tällä summalla," sanoi hän; "mutta tiedän teidän ei voivan olla rauhassa, ennenkuin sen

olette suorittaneet, vaan minäpä en tahtoisi saattaa teitä uusiin vaivoihin. Onhan toinen keino: te voitte voittaa rahanne jälleen." – "Mutta, hyvä kreivi", vastasi isoäiti; "minä sanon teille, ett'ei meillä ole rahoja lainkaan." – "Rahoja siinä ei tarvita", lausui Saint-Germain, "suvaitkaa kuunnella minua." Ja sitte ilmaisi hän hänelle salaisuutensa, josta jokainen meistä paljo maksaisi – Nuoret kortinlyöjät kävivät kohta tarkastavammiksi. Tomski syytti piippunsa, vetäsi haikuja ja jatkoi:

– Samana iltana isoäiti ilmestyi Versaillissa, au jeu de la reine. Orleansin herttua oli jakamassa; isoäiti pyysi vähäsen anteeksi ettei tuonut velkaansa; puolustukseksi keksi pienen jutun ja rupesi häntä vastaan punkteeraamaan. Hän valitsi kolme korttia, pani ne vieretysten: kaikki kolme voittivat hänelle sonikan, ja isoäiti sai rahansa täydellisesti takaisin.

"Sattumus!" sanoi muudan vieraista.

– Taru! huomautti Herman.

"Kenties kortit olivat merkityt!" pani kolmas.

– En luule, vastasi Tomski mahtavasti.

"Kuinka", sanoi Narumov, "sinulla on isoäiti, joka panee kolme lehteä perätysten, ja vielä et ole häneltä urkinut hänen kavaluuttaan?"

– Jo perhana! vastasi Tomski; hänellä oli neljä poikaa, niiden luvussa isäni, kaikki kolme kiihkeitä peluria, eikä yhdellekään hän ilmaissut salaisuuttaan, vaikka se kyllä ei olisi hullumpaa heille eikä minullekaan. Vaan, nähkääs, mitä minulle kertoi setäni, kreivi Ivan Iljitsh, vakuuttaen sen kunniallaan. Tshaplitski

vainaja, sama, joka kuoli köyhyydessä, tuhlattuaan miljoneja, hävitti nuoruudessaan kerran – muistaakseni Soritshille – noin kolme sataa tuhatta. Hän oli epätoivossa. Isoäidin, joka oli ankara nuorien vallattomuuksille, kävi kuitenkin Tshaplitskia sääli. Hän antoi hänelle kolme korttia, ehdolla että hän ne panisi perätysten, ja otti häneltä lupauksen olla vast'edes milloinkaan pelaamatta. Tshaplitski tuli voittajansa luo: kävivät pelaamaan. Tshaplitski pani ensi kortille viisikymmentä tuhatta ja voitti sonikan; teki parolia – voitti rahansa takaisin, jopa enemmänkin...

– Vaan jopa on aika panna maata; on jo neljännessä vailla kuusi.

Todellakin jo hämärsi; nuoret joivat lasinsa tyhjiin ja lähtivät kotiansa.

II

Vanha kreivitär X. istui kammiossaan peilin edessä. Kolme neitsyttä ympäröi häntä. Yksi piti pune-astiaa, toinen hivusneulikkaa, kolmas korkeata, tulipunaisilla nauhoilla varustettua tanua. Kreivittärellä ei ollut vähintäkään vaatimusta ammon aikaa lakastuneesen kauneuteen, vaan säilytti nuoruutensa kaikki tavat, seurasi tarkalleen seitsenkymmenlu'un kuoseja ja pukeutui yhtä kauan, yhtä huolellisesti kuin kuusikymmentä vuotta sitte. Ikkunan luona, ompelupuiden ääressä istui neiti, hänen kasvattinsa.

"Hyvää päivää, grand'maman", sanoi sisään astuessaan nuori upsieri, "Bon jour, mademoiselle Lise. Grand'maman, minulla on teille pyyntö."

– Mikä niin, Paul?

"Suvaitkaa minun esitellä teille muudan ystäväni ja tuoda hänet teille perjantaina tanssijaisiin."

– Tuo hänet suoraan tanssijaisiin, ja silloin hänet esittelekin.

Olitko eilen X – in luona?

"Kuinkas! oli varsin hauskaa; tanssittiin kello viiteen. Kuinka Eletskaja on kaunis!"

– Ja, rakkaani! Mitä hänessä on kaunista? Semmoinenko oli hänen iso-äitinsä, kreivitär Darja Petrovna?.. Paraiksi: hän on kai hyvin vanhettunut, kreivitär Darja Petrovna?

"Kuinka, vanhettunut?" vastasi hajamielisesti Tomski; "johan

hän on ollut kuollut seitsemän vuotta."

Neiti kohotti päätään ja teki merkin nuorelle miehelle. Hän muisti, että vanhalta kreivittäreltä salattiin hänen ikäisensä kuolema, ja puri huultaan. Mutta kreivitär kuuli uutisen suurimmalla yhtäkaikkisuudella.

– Kuollut! sanoi hän, minä en tiennyt. Me nimitettiin yhdessä hovineideiksi, ja kun meidät esiteltiin, niin keisarinna...

Ja kreivitär kertoi sadannen kerran veljensä pojalle anekdootinsa.

– No, Paul, sanoi hän sitte; auta minua nyt nousemaan. Liisa, missä on nuuskarasiani?

Ja kreivitär neitsyeineen meni väliseinän taa lopettamaan toalettiansa.

Tomski jäi neidin kanssa.

"Ketä te tahdotte esitellä?" kysyi hiljaa Lisaveta Ivanovna.

– Narumovia; tunnetteko häntä?!

"En. Onko hän sotilas vai siviili?"

– Sotilas.

"Insinööri?"

– Ei, hevosväkeläinen. Vaan miksi luulitte, että hän on insinööri?

Neiti hymyili, eikä vastannut mitään.

"Paul, huusi kreivitär väliseinän takaa, lähetä minulle joku uusi romaani, vaan, pyydän, ei nykyisiä."

– Mitenkä, grand'maman?

"Se on, semmoinen romaani, jossa uros ei tapa isäänsä tahi

äitiään, ja jossa ei ole hukkuneita. Minä hirveästi pelkään hukkuneita."

– Sellaisia romaaneja ei nykyään löydy. Ettekö tahdo ehkä venäläisiä?

"Onko sitte venäläisiä romaaneja? – Lähetä, hyväseni, lähetä, pyydän!"

– Anteeksi grand'maman; minun täytyy kiirehtiä. Anteeksi, Lisaveta Ivanovna! Miksi luulitte te, että Narumov on insinööri? Ja Tomski meni ulos.

Lisaveta Ivanovna jäi yksin; hän heitti työnsä ja rupesi katselemaan ikkunasta. Kohta toisella puolella katua kulmakartanon takaa näyttäytyi nuori upsieri. Puna peitti Lisaveta Ivanovnan kasvot; hän ryhtyi taas työhönsä ja kumarsi päänsä kanvassikankaan yli. Samassa tuli kreivitär, valmiiksi puettuna:

– Käske, Liisa, valjastamaan vaunut ja lähdetään ajelemaan.

Liisa nousi ompelupuiden takaa ja alkoi korjata työtään.

– Mitä, muoriseni! oletko sinä kuuro, vai? huudahti kreivitär.

Käske pian valjastamaan vaunut.

"Paikalla!" vastasi hiljaa neiti ja juoksi eteiseen.

Palvelija tuli ja antoi kreivittärelle kirjat ruhtinas Paavali Aleksandrovitshiltä.

"Hyvä! kiittää käske, sanoi kreivitär. Liisa, Liisa! minnekäs sinä juokset?"

"Pukemaan itseäni."

– Ehdit, muoriseni. Istu tähän. Aukaise ensimmäinen osa, lue

ääneen...

Neiti otti kirjan ja luki muutamia rivejä.

– Kovemmin! sanoi kreivitär. Mikä sinun on, tyttö? Onko äänesi langennut, vai? – Odota – nosta tuoli lähemmäksi – lähemmäksi – no!

Lisaveta Ivanovna luki kaksi sivua. Kreivitär haukotti.

– Heitä pois kirja, sanoi hän! Lähetä se ruhtinas Paavalille ja käske kiittämään. – No entäs vaunut?

"Vaunut on valmiit", sanoi Lisaveta Ivanovna, katsahdettuaan kadulle.

– Miksi sinä et ole pu'ettu? sanoi kreivitär; aina sinua pitää odottaa. Se on, muoriseni, kärsimätöntä!

Liisa juoksi huoneesensa. Ei kulunut kahta minuuttia, niin kreivitär alkoi soittaa minkä jaksoi. Kolme neitsyttä juoksi yhdestä ovesta ja kamaripalvelija toisesta.

– Miksi ette kuule, kun huudetaan? sanoi kreivitär. Sanokaa Lisaveta Ivanovnalle, jotta häntä odotan.

Lisaveta Ivanovna tuli sisään, puettuna kapottiin ja hattuun.

– Vihdoinkin! sanoi kreivitär. Kylläpä on koruja! Ja mitä varten? – Ketä miellyttääkseni?.. Minkälainen ilma on? tuulee, kai.

"Ei ollenkaan, teidän ylhäisyytenne! On hyvin tyyni", vastasi kamaripalvelija.

– Te aina puhutte, mitä sattuu! Aukaiskaa akkuna. Niinpä onkin, tuulee! ja oikein kylmä! Riisukaa valjaista! Liisa, me emme lähde: turhaa oli koristella itseään.

"Ja tämä on elämäni!" ajatteli Lisaveta Ivanovna.

Todellakin, Lisaveta Ivanovna oli mitä onnettomin olento. Katkeraa on vieras leipä, sanoo Dante, ja raskaat vieraiden portaiden astimet; ja kuka ei tuntisi riippuvaisuuden katkeruutta, joll'ei ylhäisen rouvan köyhä kasvatti?

Kreivitär X: llä, tietysti, ei ollut paha sydän, mutta hän oli itsepäinen, kuin maailman turmelema nainen, itara ja kylmään itsekkäisyyteen vajonnut, kuin kaikki vanhat, jotka ovat aikaansa rakastaneet ja ovat vieraat nykyiselle. Hän otti osaa kaikkeen suuren maailman hyörinään; kävi tanssijaisissa, joissa hän istui nurkassa, punattuna ja vanhan kuosin mukaan puettuna, kuni tanssisalin eriskummallisena ja välttämättömänä koristeena; syvään kumartaen astuivat tulleet vieraat hänen luo, ikäänkuin määrätyn tavan mukaan, ja sitte ei kukaan enää hänestä välittänyt. Kotonaan otti hän vastaan koko kaupungin, noudatti ankaraa etikettiä, eikä tuntenut ketään nä'öltä. Hänen monilukuiset palkollisensa, lihoen ja harmeentuen hänen eteisessään ja palvelijain huoneessa, tekivät mitä tahtoivat, kilvan varastellen kuolemaa lähenevää ämmää. Lisaveta Ivanovna oli kotimarttiira. Hän hoiti taloutta ja sai nuhteita sokerin liiasta tuhlaamisesta; hän luki ääneen romaaneja – ja oli syypää tekijän kaikkiin vikoihin; hän seurasi kreivitärtä kaikilla hänen matkoillaan – ja vastasi ilmasta ja kadusta. Hänelle oli määrätty palkka, jota ei koskaan täyteen maksettu; yhtä kaikki vaadittiin häneltä, että hänen piti olla puettu kuin kaikki muut, se on: kuin varsin harvat. Seuraelämässä näytteli

hän mitä kurjinta osaa. Kaikki hänen tunsivat eikä kukaan häntä huomannut; tanssijaisissa tanssi hän ainoastaan silloin kuin puuttui vis-à-vis'ia, ja naiset ottivat häntä käsivarteensa joka kerta, kun heidän täytyi mennä kammioon korjaamaan jotakin koristuksistaan. Hän oli itserakas, tunsi hyvin tilansa ja katseli ympärilleen kärsimättömänä odotellen vapauttajaa; mutta nuoret miehet, tarkat kevytmielisessä turhanpäiväisyydessään, eivät kunnioittaneet häntä huomiolla, vaikka Lisaveta Ivanovna oli sataa kertaa viehättävämpi röyhkeitä ja kylmiä morsioita, joiden ympärillä he hyörivät. Monta kertaa, jättäen salaa ikävän ja ankean vierashuoneen, meni hän itkemään köyhään huoneesensa, jossa oli väliseinä, tapeteilla verhottu, piironki, pieni peili ja maalattu sänky, ja jossa talikyntteli himmeästi paloi vaskisessa jalassa.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.